

KARTA PRZEDMIOTU DLA NABORU 2024/2025
FORMA STUDIÓW: STACJONARNA

INFORMACJE OGÓLNE

1. Przedmiot Socjologia zdrowia i niepełnosprawności

2. Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych

3. Kierunek studiów Socjologia

4. Poziom kształcenia studia pierwszego stopnia

5. Liczba punktów ECTS 2

6. Liczba godzin w semestrze

semestr	w	ćw	lab/lek	prj/zp	pws	prk
II	15	15				

7. Język wykładowy: polski

8. Wykładowca dr Dorota Tomczyszyn, d.tomczyszyn@dyd.akademiabialska.pl

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

9. Wymagania wstępne

1. Podstawowa wiedza z socjologii ogólnej.

2. Wiedza dotycząca zdrowego stylu życia.

10. Cele przedmiotu

C1 Celem zajęć będzie wprowadzenie studentów w podstawowe problemy współczesnej socjologii zdrowia, przedstawienie socjologii zdrowia jako subdyscypliny socjologii.

C2 Zapoznanie z podstawową wiedzą o socjologicznych koncepcjach zdrowia i choroby, społecznych konsekwencji choroby i niepełnosprawności.

C3 Kształcenie umiejętności określania postaw społecznych wobec śmierci i osób chorych.

C4 Ćwiczenie umiejętności prezentowania cech rodziny jako wspólnoty oraz cechy rodziny jako instytucji.

C5 Budowanie świadomości znaczenia zdrowia w wymiarze jednostkowym i społecznym.

11. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Student, który zaliczył przedmiot:

odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się

WIEDZA

EU01 Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane koncepcje socjologii zdrowia, definiuje zdrowie w różnych jego wymiarach, posiada wiedzę na temat socjologii zdrowia jako subdyscypliny socjologii;

K_W02

EU02 zna i rozumie w zaawansowanym stopniu tradycyjne i współczesne koncepcje zdrowia i choroby, społeczne konsekwencje niepełnosprawności, rozumie ich uwarunkowania;

K_W03, K_W10

UMIEJĘTNOŚCI

EU03 potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu poprawnego analizowania zachowań człowieka chorego,

K_U02, K_U03, K_U07

	postaw społecznych wobec osób chorych, postaw społecznych wobec osób z niepełnosprawnością. Interpretuje motyw i wzory działania człowieka chorego i umierającego. Potrafi zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł informacji;	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
EU04	posiada świadomość ważności zdrowia w wymiarze jednostkowym i społecznym, wpływu różnych czynników na zdrowie własne i innych;	K_K08
12. Treści programowe		
Forma zajęć - wykłady		
<p>1.Relacje między socjologią a socjologią zdrowia. Przedmiot socjologii zdrowia. Prekursorzy, przyczyny powstania socjologii zdrowia.</p> <p>2.Socjologiczne koncepcje zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiowanie zdrowia, • wielowymiarowe ujęcie zdrowia, • społeczny wymiar zdrowia, • dynamiczny model zdrowia. <p>3.Socjologiczne koncepcje choroby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • model choroby, • cechy choroby jako roli społecznej wg Pearsona, • choroba jako dewiacja, • teoria naznaczenia społecznego w interpretacji choroby, • choroba jako źródło zależności. <p>4.Zachowania w zdrowiu i chorobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowania w zdrowiu: zachowania związane z samoopieką, zachowania antyzdrowotne, zachowania w stanie złego samopoczucia, • zachowania w chorobie: zachowania w roli chorego. <p>5.Pojęcie niepełnosprawności w ujęciu tradycyjnym i współczesnym. Porównanie definiowania osób niepełnosprawnych przez pedagogów, socjologów, w świetle Ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.</p> <p>6.Historyczne uwarunkowania postaw wobec niepełnosprawnych. Przykłady postaw wobec osób niepełnosprawnych w różnych epokach, działanie instytucji religijnych, społecznych, państwowych pomagających osobom z niepełnosprawnością dawniej i dzisiaj.</p> <p>7.Raport badawczy dotyczący funkcjonowanie dzieci niepełnosprawnych na świecie.</p> <p>8.Relacje pacjent-pracownik służby zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikacja z pacjentem, • modele komunikacji, • funkcje, bariery społeczne w komunikacji pracownika służby zdrowia z pacjentem. 		
Forma zajęć - ćwiczenia		
<p>1.Zapoznanie ze specyfiką przedmiotu, podanie zagadnień, literatury.</p> <p>2.Społeczno- indywidualne konsekwencje choroby i niepełnosprawności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konsekwencje choroby w ujęciu indywidualnym, • zmiany w rolach i pozycji społecznej człowieka chorego, • zmiany w obrazie siebie. 		

3. Społeczne konsekwencje choroby i niepełnosprawności:

- konsekwencje dla rodziny, zmiany w funkcjach rodziny spowodowane chorobą , relacje rodzina-osoba zależna od pomocy i opieki, relacje w rodzinach seniorów,
- konsekwencje choroby w relacjach pozarodzinnych,
- relacje: rodzina a osoba zależna od pomocy i opieki,
- postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością, rola wsparcia rodziny.

4. Śmierć i umieranie jako zjawiska społeczne Postawy społeczne wobec śmierci:

- śmierć w szpitalu i w domu; tradycja i współczesność,
- rodzina w obliczu śmierci,
- relacje między umierającym a rodziną.

5. Demograficzno-społeczne zróżnicowanie zachowań w zdrowiu i chorobie:

- płeć i wiek a zdrowie,
- stan cywilny a zdrowie,
- miejsce zamieszkania a zdrowie,
- pozycja społeczno-ekonomiczna a zdrowie,
- wykształcenie a zdrowie,
- sytuacja materialna a zdrowie.
-

7. Społeczne skutki pandemii wirusem Covid-19.

8. Badania społeczne związane z promocją zdrowia i rolami społecznymi w chorobie - przegląd artykułów w czasopiśmie naukowym.

13. Narzędzia/metody dydaktyczne

1. wykład
2. dyskusja
3. objaśnienie i prezentacja multimedialna
4. teksty źródłowe - analiza
5. pozyskiwanie danych z zewnątrz
6. konsultacje

14. Sposoby oceny (częstkowe, końcowe)

1. obecność na zajęciach
2. analiza artykułu w czasopiśmie naukowym
3. aktywność na zajęciach
4. pisemne zaliczenie

15. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	liczba godzin
1. Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela oraz konsultacje	40
2. Nakład pracy studenta: przygotowanie do zajęć	4
przygotowanie analizy artykułu naukowego	2
przygotowanie do zaliczenia	4
suma	50
liczba punktów ECTS	2

16. Literatura

Literatura podstawowa:

1. Środowiskowe zagrożenia zdrowia w społeczeństwie, red. M. Marć, M. Binkowska-Bury, P. Januszewicz, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2016.
2. Człowiek w sytuacji zagrożenia zdrowia z perspektywy psychosomatyki, red. E. Wilczek-Rużyczka, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020.
3. Czasopisma naukowe o tematyce zdrowotnej, np. „Health Problems of Civilization” - wybór artykułów.
Literatura uzupełniająca:
1. Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania 2020, red. B. Wojtyniak, P. Goryński, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny, Warszawa 2020.
2. D. Tomczyszyn, A. Ławnik, E. Szczygalska, The life satisfaction of nurses during the covid-19 pandemic, Health Prob Civil; 2021 nr 15(4), s. 307-314.
3. M. Sygit, Zdrowie publiczne, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2017.
17. Formy oceny – szczegóły
<p>Zajęcia kończą się zaliczeniem z oceną.</p> <p><u>Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie pozytywnych ocen częściowych za aktywny udział w zajęciach (wypowiedzi, przygotowanie do zajęć, zaangażowanie studenta podczas zajęć); - przygotowanie i przedstawienie analizy artykułu z czasopisma naukowego. <p>Ocenę końcową z ćwiczeń stanowi średnia arytmetyczna z wszystkich uzyskanych ocen.</p> <p><u>Podstawą zaliczenia wykładów</u> jest pozytywna ocena z kolokwium pisemnego. Czas trwania 45 min, pytania problemowe/opisowe. Warunkiem uzyskania oceny pozytywnej jest napisanie więcej niż 50% poprawnych wypowiedzi.</p> <p>Metody weryfikacji efektów uczenia się:</p> <p>Wiedza: pisemne kolokwium</p> <p>Umiejętności: przygotowanie i przedstawienie analizy artykułu naukowego związanego z tematyką przedmiotu, prezentacja zmian w podejściu do śmierci i procesu umierania</p> <p>Kompetencje społeczne: dyskusja na temat znaczenia zdrowia w wymiarze jednostkowym i społecznym, prezentowanie opinii na temat zdrowego stylu życia, dzielenie się własnymi doświadczeniami.</p>
18. Inne przydatne informacje o przedmiocie
1. Bezpośrednich informacji o problematyce zajęć i treściach programowych udziela Prowadzący w trakcie zajęć i podczas konsultacji.
2. Zajęcia odbywać się będą w Akademii Białskiej im. Jana Pawła II.
3. Zajęcia odbywać się będą zgodnie z aktualnym planem zajęć.
4. Konsultacje odbywać się będą zgodnie z obowiązującym terminarzem.